

Diftongii *e*, *ia*, împrumutați sau dezvoltăți în limba noastră în mod propriu, s-au prefăcut astăzi la Români din Dacia în *e* și *i* și în pozițiile acele în care sunt urmați în silaba următoare de *e*, *i* sau consonantă înmuiată: mreje, trebi, toiege, rele, fereste, tece, pietre, biserică, fiere, catapitezme, unches (și în limba moldovinească veche era muiat), etc.; în limba veac. XVI și XVII însă semnele *ă*, *ѫ*, *ѭ* serveau pentru exprimarea lor în mod indiferent dacă în silaba următoare era sunet palatal ori *ba*, și anume *ă*, *ѫ* serveau pentru *ea* și *ѭ* pentru *ia* (cf. 25 obs.): *pătră* și *pătre*, *lărgă* și *lărgе*, etc. Si faptul cum că aceleași semne serveau în limba veac. XVI, XVII pentru exprimarea pomenișilor diftongi și cînd erau în poziția — *e* (ne servim de această formulă, pentru a scurta vorba) și cînd erau în poziția — *ă* ar proba că pe atunci ei, în prima poziție, nu se schimbăse în *e* ca astăzi, ci aveau exact aceeași pronunțare ca în a doua poziție.

Cu toate aceste, considerații altele ne fac să conchidem că chiar în veac. XVI și XVII era deosebire de pronunțare dupăcum diftongii *ea* și *ia* erau sau nu urmați în silaba următoare de sunet palatal. Anume: 1) Mitropolitul *Dosoteiu* în *Psaltirea în versuri*, *Psaltirea de înțăles*, *Leturghia româno-slavo-nească*, face deosebire în întrebuițarea caracterelor *ă*, *ѫ*, *ѭ* pentru *ia* și *ea*, dupăcum diftongii sunt în poziția — *ă* sau în — *e*, întrebuițează adecă semnul *ă* pentru a reprezenta pe *ea* și *ia* din poziția a doua, iar